ISSN 2181-3187

INKLYUZIV TA'LIMNI TASHKIL ETISHDA OTA-ONALAR VA MAHALLIY HAMJAMIYAT BILAN HAMKORLIKI

Najmiddinova Sarvara, Olimjonova Zarnigor
O'zbekiston Davlat San'at va Madaniyat Institutining
Farg'ona Mintaqaviy filiali talabalari

Annotatsiya: Ushbu maqolada inklyuziv ta'limni tashkil etishda ota-onalar va mahalliy hamjamiyat bilan hamkorlik hagida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: inklyuziv ta'lim, MTT, muloqot, ota-ona, imkoniyat, mahalliy hamjamiyat, hamkorlik, ta'lim.

Inklyuziv ta'lim - nogiron va sog'lom bolalar o'rtasidagi to'siqlarni bartaraf etish, maxsus ta'limga muhtoj bolalar o'smirlar rivojlanishida uchraydigan nuqsonlar yoki iqtisodiy qiyinchiliklardan qat'iy nazar ijtimoiy hayotga moslashtirishga yo 'naltirilgan umumta'lim jarayoniga qo' shishni ifodalovchi ta' lim turli xil ehtiyojli bolalarni ta'lim olishi xaqida fikrlar yuritilgan. Hozirgi kunda jahon miqyosida keng targ'ibot qilinayotgan inklyuziv ta 'lim strategiyasi, ya'ni o'sishi va rivojlanishida muammolari bolgan bolalarni o'qitish, tarbiyalash masalasi O'zbekistonda ham dolzarb muammolar sirasiga kiradi. Inkluziv so'ziga to 'xtalib o'tadigan bo'lsak, u ingliz tilidan olingan bo'lib, inclusive, inclusion- uyg'unlashmog, uyg'unlashtirish, gamrab olmoq, gamrab olish ma'nolarini bildiradi. Inklyuziv ta'lim - nogiron va sog'lom bolalar o'rtasidagi to' siqlarni bartaraf etish, maxsus ta'limga muhtoj bolalar o'smirlar rivojlanishida uchraydigan nuqsonlar yoki iqtisodiy qiyinchiliklardan qat'iy nazar ijtimoiy hayotga moslashtirishga yo'naltirilgan umumta' lim jarayoniga qo'shishni ifodalovchi ta' lim tizimidir. Psixologik - pedagogik, korreksion sharoitlarni yaratish, ularning imkoniyatiga yo'naltirilgan umumta'lim dasturlari va korreksion ishlarni amalga oshirish orgali ruhiy rivojlanishi, ijtimoiy kafolasashishni amalga oshitish; - quichilaming ta lindagi tengik huquqini va oilaning faol ishtrokida nogiron va sog'lom bollaring ijtimoiy hayotga erta moslashtirish; - imkoniyati cheklangan bolalar va o'smirlarni oilalardan ajralmagan holda yashash huquqini ro' yobga chiqarish; - jamiyatda imkoniyati cheklangan bolalar va o'smirlarga nisbatan do'stona va mehr-muhabbatli munosabatni shakllantirishdir. olinishi, cheklangan bola ham barcha bolardek bola hisblanadi va u tansazovor bo lishiga haqli, shuning uchun ularni nuqsoni bilan atalishi nomaqbul hisoblanadi. Imkoniyati cheklangan bolalar normal rivojlanishdagi bolalar kabi topshiriq va imkoniyat darajasida mukammal amalga oshira olmasalar, ammo Bolaning huquqlarini himoya qilish, ularga ijobiy munosabatda

ISSN 2181-3187

bo' lish tarbiyalashning muhim usulidir. Shuning uchun ham ularni tahqirlashlarga yo'l qo’ymaslik talab etiladi.

Darhaqiqat, bu ta'lim tizimi oldidagi muammolarni hal etish oson kechmaydi.

Ammo bu ta' lim tizimining nafli jihati juda ko'p ular sirasiga quyidagilar kiradi:

• Inklyuziv ta'lim gashshoqlik iskanjasidan qutilishga imkon beradi;

• Inklyuziv ta'lim barcha uchun ta'lim sifatini yaxshilaydi;

• Kamsitishlarni oldini oladi.

Maxsus yordamga muhtoj bolalarning asosiy muammolarini ular o' zlari yashab turgan. berilmas ekan ijtimoiy integratsiyaga erishish giyin.

XULOSA

Inklyuziv ta'lim - ta'lim muassasalari uchun barcha bolalarga ta'lim berish imkoniyatidir. Ushbu ta'lim insonning asosiy huqui sifatida tushunishga asoslanadi. Inklyuziya keng ma'noda ham, tor manoda ham qo'llaniladi. Shunday qilib, bu ijtimoiy hamkorlik har doim rivolanish va organishning asosiy usulibhisoblanadi. Shuningdek, u talim rivojanishdan oldin ekanligiga ishongan. Kattalar bolaning "bevosita rivolanish zonasida" bolgan ko'nikma yoki bilimlariga e tibor berib, o’rganishni rag'batlantirishlari mumkin. L.Vigotskiy "bunday rivojlanish zonasi"ni bolaning biladigan yoki qila oladigan va gobiliyatli odam yordamida nima qilishlari yoki tushunishlari mumkin bo’lgan maydon yoki makon sifatida aniqladi. Ko'pgina mamlakatlarda inklyuziv talim amaliyoti bu nazariyaning to’griligini ko'rsatib berdi Tadgiqotlarga ko'ra, alohida ehtiyojli bolalar o'z tengdoshlari bilan birga o' qisalar organisha, ijtimoiy muloqotda ancha yashi natijalami ko'rsatishga moyildirlar. Barcha bolalar inklyuziv talim amaliyotidan yashi foyda oladilar. Odatda, alohida ehtiyoji bor bola rivojlanayotgan tengdosh bolalar bilan hir guruhda bolishi ularga taqlid qilishga, ular bilan muloqot qilishga, ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishga harakat qiladi. Rivojlanayotgan bolalar alohida chtiyojlari bor odamlar duch keladigan muammolarni tushunib boradilar. Ular boshqalarning ehtiyojlariga sezgir bo’lib,farqlami yaxshiroq anglaydilar. Ular barcha odamlar muhim muammolarni bartaraf eta olishlariga va muvaffaqiyatga erishishlari mumkinligini bilib oladilar.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Barotov Sh.R. Ta'limda psixologik xizmat. - Buxoro, 2007.
2. ДубровинаЙ. В.Рабочая книга школьного психолога. - М.:
3. Просвещение, 1991. - 303 с. ° 482

4. Дубровина И.В. Школьная психологическая служба. - М.: Педагогика, 1991. -232 с.

5. Дубровина И.В. Практическая психология в образовании. - М.: Педагогика, 1998.